

Aan de fractie van de PvdA
t.a.v. mevrouw Mulay-Bouyakhrican

Achterweg 2, 4001 MV Tiel
Postbus 6325, 4000 HH Tiel
Telefoon: (0344) 637 111
Telefax: (0344) 637 299
E-mail: gemeente@tiel.nl
Internet: www.tiel.nl

Tiel : 6 mei 2020
Kenmerk :
Onderwerp : Beantwoording vraag ex. artikel 41 Reglement van orde van de raad (Rvo) met betrekking tot eeuwige grafrust

Geachte leden van de PvdA,

Op 6 april 2020 hebben wij uw schriftelijke vragen ex. artikel 41 Rvo met betrekking tot eeuwige grafrust ontvangen.

U stelt hierin het volgende:

“Als gevolg van de uitbraak van het coronavirus zijn er wereldwijd verschillende reisrestricties opgelegd. Dit komt door de maatregelen die zijn genomen door overheden in strijd tegen het Corona virus. Verder heeft Air Transport Association (ATA), op advies van de Wereldgezondheidsorganisatie, aangegeven dat mensen die komen te overlijden door het Corona virus niet meer worden getransporteerd. Hierdoor is het op dit moment niet meer mogelijk om begraven te worden in onder meer Turkije en Marokko. Repatriëring is niet mogelijk. Eeuwige grafrust is op dit moment in Nederland slechts op een beperkt aantal plekken mogelijk te weten Almere, Bergen op Zoom en Nuenen. In Tiel en omgeving is dit helaas nog niet aanwezig. Tiel kenmerkt zich als een multiculturele stad met diverse religies. Uit de cijfers van het Centraal Bureau voor de statistiek blijkt dat in Tiel circa 11,5 % van de inwoners moslim is (bron: CBS, 2015).”

Met deze brief geven wij antwoord op uw vragen. Hierbij bieden u onze excuses aan voor de vertraagde reactie en door andere urgente werkzaamheden voor de Corona-crisis. Daarnaast waren we in afwachting van een regionale reactie, welke bij de beantwoording van de vragen nu is meegenomen.

1. Graag vernemen we of het College een mogelijke oplossing hiervoor heeft?

We hebben geen oplossing voor het internationale probleem van beperkte luchtvaart en de onmogelijkheid om overledenen in sommige gevallen naar land van oorsprong te repatriëren.

Vanaf het begin van de Corona-uitbraak hebben we goede contacten onderhouden met de moskeebesturen. Onderwerp van gesprek waren de effecten van Corona op de islamitische gemeenschap en de eventuele uitdagingen. We hebben hierbij vanuit de gemeente aangeboden te ondersteunen waar mogelijk. Moskeebesturen hebben daarbij ook het

repatriëringsprobleem en het beperkte aantal en kostbare islamitische begraafplaatsen met eeuwige grafrust in Nederland aangekaart. Omdat deze problematiek breder is dan alleen lokaal, hebben we het vraagstuk uitgezet bij het Regionaal Operationeel Team van de Veiligheidsregio. Dit team houdt zich bezig met de maatregelen en impact van de Corona-crisis in Gelderland Zuid. Zij heeft hierop de vragen rondom de uitvaart van islamitische inwoners aan het Landelijke Operationeel Crisis Team (LOTC) voorgelegd. Het LOTC geeft hierop de volgende reactie:

- Repatriëring naar Marokko is momenteel onmogelijk, omdat Marokko de grenzen gesloten heeft. Repatriëring naar Turkije is wel mogelijk. Turkish Airlines vliegt nu nog drie keer per week naar Turkije. Lichamen worden echter als vracht vervoerd en er is geen begeleiding mogelijk.
- Normaalgesproken vergoedt de speciale uitvaartverzekering repatriëring van islamitische overledenen naar land van oorsprong, incl. de kosten van een aantal meereizende familieleden en een graf met eeuwigdurende grafrust. De verzekeringsmaatschappij geeft aan de kosten voor begraven in Nederland niet te vergoeden, o.a. i.v.m. de hogere kosten hiervoor. De problematiek m.b.t. de hoge kosten voor begraven met eeuwige grafrust in Nederland is dan ook een verzekeringskwestie tussen de familie van de overledene en de verzekeringsmaatschappij. Wellicht kunnen er tijdelijke afspraken gemaakt worden vanuit de islamitische gemeenschap met de uitvaartbranche.
- De verordening van reguliere begraafplaatsen voorziet meestal niet in grafrechten voor onbepaalde tijd. Indien een verordening hierin wél voorziet, dan blijft het eigendom van het graf in handen van de gemeente, mét de daarbij behorende bepaling om een graf in bepaalde gevallen te mogen ruimen. Geen formele garantie voor eeuwigdurende grafrust dus.
- Er zijn in Nederland een aantal islamitische begraafplaatsen of die daarvoor doorgaan, waaronder één in Almere, één in Nuenen en één in Utrecht. Zuidlaren in Drenthe geeft naar verwachting op korte termijn een nieuwe begraafplaats vergunning af en is dus straks ook beschikbaar voor islamitisch begraven. Rotterdam heeft ook aangegeven een begraafplaats mogelijk te willen maken door verkoop van een stuk grond aan de islamitische gemeenschap. Binnen de gemeentelijke verordening van Rotterdam gaat men het verder mogelijk maken om voor onbepaalde tijd begraven te kunnen worden.

Voor alle situaties en kwesties geeft LOTC en Binnenlandse zaken aangegeven dat betrokkenen/nabestaanden zelf moeten beslissen wat ze willen. Zij zien voor zichzelf geen rol weggelegd in deze situaties.

2. Is het college bereid wegens de calamiteit het bovenstaande vraagstuk te verkennen en de islamitische overledenen een plek te bieden op de gemeentelijke begraafplaatsen?

We hebben de afgelopen weken het vraagstuk al verkend. Het is binnen de huidige verordening op “het beheer en gebruik van de gemeentelijke begraafplaatsen in de gemeente Tiel 2019” niet mogelijk om met grafrechten voor onbepaalde tijd begraven te worden in Tiel. Het is binnen deze verordening wél mogelijk om grafrecht voor 40 jaar af te kopen en deze telkens met 10 jaar te verlengen. Deze grafrechten zijn gebaseerd op het dekken van de kosten van beheer gedurende die periodes. Als inwoners deze verlengingen telkens toepassen, kan het “eeuwigdurend” doorgaan. Op de begraafplaats op de Papesteeg is een islamitisch gedeelte, waar inwoners volgens islamitische gebruiken en met het gezicht naar Mekka kunnen worden begraven. Er is nog ruimte voor ongeveer 35 tot 40 graven.

In een nieuwe verordening kan met akkoord van de raad een mogelijkheid worden opgenomen om grafrechten voor onbepaalde tijd aan te gaan zoals ook de gemeente Rotterdam wil doen. Echter garandeert ook dit niet de eeuwige grafrust, gezien het eigendom en de daarmee verbonden bepalingen bij de gemeente blijft liggen (zie ook de bijlage voor toelichting op deze bepalingen). Alleen de verkoop van een stuk grond en het beleggen van het beheer bij de geloofsgemeenschap zorgt voor de garantie van eeuwige grafrust.

3. Is het College bereid om een begraafplaats te realiseren met eeuwige grafrust?

Uit contacten met Tielse moskeebesturen hebben we vernomen dat zij aangesloten zijn bij regionale ontwikkelingen in Gelderland om met een aantal partijen een (natuur)begraafplaats met eeuwige grafrust te realiseren. Hiervan zouden islamitische inwoners uit de hele regio gebruik kunnen maken. We gaan ervan uit dat dit voldoende resultaat oplevert en tegemoet komt aan de wensen vanuit de islamitische gemeenschap in Tiel. Mocht dit niet zo zijn, dan zijn we bereid om over mogelijkheden in Tiel in gesprek te gaan met moskeebesturen en gezamenlijk naar mogelijke locaties in Tiel te zoeken. In de 19^e eeuw is in Tiel al eens grond verkocht aan de Joodse gemeenschap voor het stichten van een eigen begraafplaats. De stichting Ter navolging Tiel beheert deze Joodse begraafplaats aan de Voor de Kijkuit.

4. Wat zijn de alternatieven voor de nabestaanden die voor de overledenen op een latere moment voor repatriëring kiezen?

Nadat een overledene eenmaal is begraven, kan deze door de wens van eeuwige grafrust niet meer opgegraven worden om op een later moment te repatriëren. Wel zijn er op Schiphol in het mortuarium mogelijkheden gecreëerd om overledenen langer te bewaren in afwachting van het openen van de grenzen voor repatriëring. Daarnaast hebben we geïnventariseerd wat de huidige mogelijkheden in Nederland voor islamitische inwoners zijn om met eeuwige grafrust te worden begraven. Zie de bijlage.

5. Kunt u inventariseren, in samenwerking met de omliggende gemeenten, wat de mogelijkheden zijn voor het realiseren van een begraafplaats met eeuwigdurende grafrust in de regio?

Zie het antwoord op vraag 3.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en Wethouders

de secretaris,

dhr. I. van der Valk

de burgemeester,

ir. J. Beenakker

Bijlage: Overzicht islamitisch begraven in Nederland d.d. 14 april 2020

Landelijk overzicht islamitische begraafplaatsen (per 14 april 2020)

Wat zijn eeuwigdurende grafrechten?

Eeuwigdurende grafrechten zijn rechten die worden afgegeven voor onbepaalde tijd. De rechten blijven net zo lang doorlopen, totdat er bepaalde omstandigheden zijn waardoor de rechten verlopen, zoals het sluiten van de begraafplaats. Vroeger kwamen eeuwigdurende grafrechten regelmatig voor, tegenwoordig zijn er nog maar weinig begraafplaatsen die ze voor onbepaalde tijd uitgeven.

Wanneer eindigt het grafrecht?

Er zijn een aantal omstandigheden wanneer de rechten voor onbepaalde tijd eindigt, zoals:

- Als de begraafplaats gaat sluiten of wordt opgeheven
- Als onderhoudsbijdragen niet meer worden betaald, deze bijdrage kan niet voor onbepaalde tijd afgegeven worden
- Als de rechthebbende van het graf overlijdt en er meldt zich geen nieuwe rechthebbende
- Als de grafbedekking ([grafsteen](#)) verwaarloosd wordt

Als de grafrechten verlopen, mag de begraafplaats het graf ruimen. Men wordt hiervan op de hoogte gebracht. De nabestaanden mogen de grafsteen mee naar huis nemen. Grafstenen worden vernietigd bij het ruimen als er geen geïnteresseerden zijn. Bij het ruimen van het graf kan de rechthebbende ook kiezen voor herbegraven, hieraan zijn vaak extra kosten verbonden.

Grafrecht is voor bepaalde tijd of voor onbepaalde tijd

De keuze om te kiezen voor bepaalde of onbepaalde tijd voor het afgeven van het grafrecht mag slechts één keer gemaakt worden. De keuze wordt gemaakt bij uitgifte van het graf. Stel dat men kiest voor een afgifte van 20 jaar, dan kan het na die 20 jaar niet worden omgezet in onbepaalde tijd, maar kan het enkel met termijnen van 10 jaar verlengd worden. Wel kan men een deposito doen van bijvoorbeeld 40 jaar bij Grafzorg Nederland. Deze stichting zal dan het graf vier keer verlengen in termijnen van 10 jaar. De kosten blijven hetzelfde. Ook kan er een deposito aangevraagd worden om het graf voor onbepaalde tijd te laten bestaan, de stichting blijft het graf dan steeds met 10 jaar verlengen.

Hoe zit het met islamitisch begraven “met eeuwige grafrust” in Nederland?

Almere

- Stichting Ar-Rawdah heeft de begraafplaats in beheer. In 2007 heeft men in Almere een stuk grond gekocht ten behoeve van islamitisch begraven.
- Men past eeuwigdurende rust toe en de graven zullen nooit meer opgegraven worden.
- Kosten voor een graf:

Volwassen graf	€ 8500,00
Kindergraf	€ 3500,00
Dodgeboren kind >23 wkn	€ 3000,00
Dodgeboren kind <24 wkn	€ 1000,00

(Bron: Website stichting Ar-Rawdah)

Nuenen

- Gemeente Nuenen heeft in 2012 gedeelte ingericht met betrekking tot islamitisch begraven. Gedeelte biedt ruimte aan 800 graven.
- De grafrechten kunnen worden uitgegeven voor onbepaalde tijd.

- In verordening/reglement wordt echter alleen gesproken over max 20 jaar (*navraag vanuit de ambtelijke organisatie Tiel staat nog uit*)
- De grafrechten kunnen door iedereen voor onbepaalde tijd worden aangevraagd. Dus ook door niet-moslims.
- Kosten voor een graf:

○ Volwassen graf	€ 5947,00	begraafkosten € 699,00 - € 902,00
○ Kindergraf < 12 jaar	€ 2973,00	begraafkosten € 422,00 - € 537,00

 (bron: website gemeente Nuenen)

Utrecht

- Op begraafplaats Daelwijck is er de mogelijkheid gecreëerd voor islamitische graven met grafrecht voor onbepaalde tijd.
- Ruimte voor ca 250 graven
- Kosten voor een graf:

○ Volwassen graf	€ 12.032,00
○ Kindergraf	€ 5.405,00
- Er kan ook recht worden uitgegeven voor onbepaalde tijd. Onbepaalde tijd betekent niet voor eeuwig. Als degene aan wie het recht verleend is overlijdt, moeten zijn of haar erven het graf overschrijven op een nieuwe rechthebbende. Als dat niet gebeurt, vervalt het recht terug aan de gemeente. Er moet dus altijd een levende contactpersoon op het graf zijn, om het recht in stand te houden. In principe kan op beide manieren het recht in stand blijven zolang de familie wil. (bron: Website gemeente Utrecht)

Bergen op Zoom

- Binnen de gemeente Bergen op Zoom is een islamitische begraafplaats waarbij de mogelijkheid wordt geboden met eeuwige / onbepaalde tijd grafrust.
- Op grond van Bisdome Breda
- Kosten voor een graf:

○ Volwassen graf	€ 8483,00
○ Geen onderscheid tussen kindgraf of volwassen graf bij eeuwigdurende grafrust.	
- In verordening/reglement wordt echter alleen gesproken over max 20 jaar (*navraag vanuit de ambtelijke organisatie Tiel staat nog uit*)

Rotterdam

- In Rotterdam heeft men het besluit genomen om grafrecht voor onbepaalde tijd toe te passen. Men spreekt echter ook over eeuwigdurende grafrust. Hier zit echter een verschil in.
- Gemeentelijke begraafplaats
- Tarief nog niet bekend.

Er zit verschil tussen grafrecht onbepaalde tijd en eeuwigdurend grafrust. Bij grafrecht onbepaalde tijd kan een graf, mits er geen rechthebbende meer is, worden geruimd. Bij eeuwigdurend grafrust niet.